

Tshata ya Bana ya Kitso ya go buisa le go kwala

Kitso ya go buisa le go kwala ke motheo wa thuto le kgoro ya go tsena mo botshelong jwa bogolo jwa katlego mo lefatsheng la sešweng. Tshata e e laletsa bagolo go ralala Aforika Borwa go netefatsa gore maemo a a tshegetsang thuto ya bana ya go nna le kitso ya go buisa le go kwala ka tsela e e atlegileng, a neelwa bana ba rona botlhe gore ba nne le maeto a thuto a a nang le kabelo ya sebele le a kitso ya go buisa le go kwala e e atlegileng mo go tsa thuto.

1 Go buisetsa boitumediso:
Bana botlhe ba tshwanetse go itemogela go akanyetsa go buisa le go kwala e le fela boitumediso le go ikgotsofatsa ga bona ka puo ya bona ya fa gae le dipuo tsa tlaletso go tloga fa ba sa le banye thata go ya pele.

2 Dinaane: Bana botlhe ba tshwanetse go nna le diitshono tsa gale go reetsa, go buisa le go bua ka ga dinaane tsa mo Aforika Borwa, Aforika le lefatshe lotlhe ka bophara.

3 Go sekaseka lefatshe: Bana botlhe ba tshwanetse go nna le diitshono tsa letsatsi le letsatsi tsa go dirisa go buisa le go kwala go ba thusa go sekaseka botshelo ka dintlhaponalo tsa kakannngwa le tsa nnete ka bobedi. Diitshono tse di dira gore ba kgone go ithuta ka ga bona le ka ga ba bangwe fa ba tswelotse go sekaseka maemo a bona a a fetogang mo lefatsheng le gore ba ka nna le seabe jang mo go seno.

4 Tlhotlheletso: Bana ba dingwaga tsoitlhe ba tlhoka batho ba ba ka ba buisetsang ka diitshono tse di ba tlhotlheletsang gore ba batle go ipuisetsa. Balelapa kwa gae, barutabana mo diphaposiborutelong tsa bona le badiri ba laeaborari kwa dilaeaboraring tsa selegae kgotsa tsa sekolo ba tshwanetse go buisetsa bana kwa godimo ka gale.

5 Batho ba e leng sekai go bana:
Bagolo ba tlhoka go kaela bana go buisa le go kwala. Bana ba tlhoka go bona bagolo fa gae le kwa sekolong, le mo setšhabeng sa bona ba dirisa go kwala le go buisa go dira dilo dingwe, go ithuta le boitapološo.

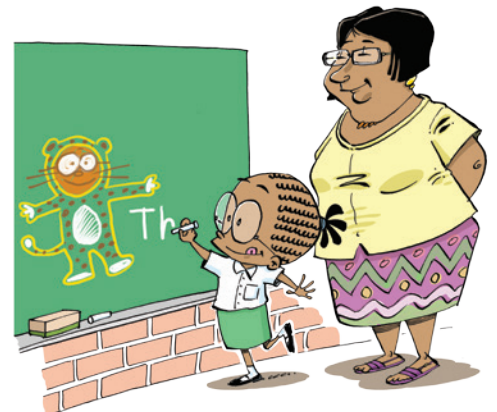
6 Go ithuta go buisa le go kwala:
Bana botlhe kwa sekolong ba na le tshwanelo ya go rutiwa go buisa le go kwala ke barutabana ba ba nang le bokgoni le thotloetso ba ba tlhaeletsanang le bona ka puo/dipuo tse ba di tlhaloganyang, ba ba lemosa dikgang tse di monate le dikwalwa tse di kgatlhisang jaaka karolo ya bona ya go ruta.

7 Nako le lefelo: Bana ba tlhoka go neelwa nako e e lekaneng e ba sa direng sepe ka yona mme e le ya ka gale gore ba iketle le go buisa. Ba tlhoka le mafelo a a didimetseng a ba ka dirang se mo go ona.

8 Phitlhelelo ya Matheriale: Bana ba tlhoka gore ba kgone go bona bonolo mefutafuta ya dimatheriale tsa go buisa le go kwala mo tikologong e e gaufi le bona. Ba tlhoka go fitlhelela tlhopho e kgolo ya dinaane – le dibuka tse dingwe, go sa tshwenye gore a ke tsa sekolo le dilaeaborari tsa baagi, kgotsa di adimilwe go tswa kwa sekolong le dilaeaborari tsa baagi tse di leng gaufi thata le moo ba dulang teng. Ba tlhoka gape go nna ba le gaufi le dimatheriale tse di kwadilweng ka dipuo tse ba di itseng le go di tlhaloganya.

9 Dibuka tse di tlhotlheletsang:
Bana ba na le tshwanelo ya dibuka tsa boleng jo bo siameng tse di nang le mokwalo wa boleng jo bo kwa godimo le diitshwantsho, dipoloto tse di kgatlhisang le tshedimoseetso e e nang le kgogedi. Dibuka tsa boleng jo bo siameng di na le kgonagalo e kgolo ya go "fetolela" bana mo go buiseng jaaka mokgwatlwaelo wa botshelo joithe.

10 Tlhopho: Bana ba tlhoka go neelwa diitshono gore ba tlhophe se ba batlang go se buisa mme ka dinako tse dingwe ba neelwe kaelo ke bagolo. Go itlhophelela go thusa bana go gola jaaka babuisi gonne go ba dira gore ba nne le mokgwa o o rileng o ba o dirisang mo mefuteng ya dibuka tse di ba kgatlhang.

11 Thotloetso: Bana ba na le tshwanelo ya gore maiteko otlhe a bone a go buisa le go kwala a amogelwe ke bagolo ba ba mo matshelong a bona le go rotloediwa go tswela go oketsa tiriso ya bona ya puo e e kwadilweng le e e buiwang. Mo loetong la bona la go nna le kitso ya go buisa le go kwala, bana ka dinako tse dingwe ga ba kitla ba tshwara dilo sentle mme ka dinako tse dingwe ba tla di tshwara sentle. Se, fa se na le thotloetso, ke ka moo re ithutang ka teng rotlhe.